

El Célio, el Noi i el Mut, en una barraca

El grup de Tortosa fa un disc de cançons de l'Ebre i del País Valencià amb Pep Gimeno 'Botifarra'

Els tortosins Quico el Célio, el Noi i el Mut de Ferreries i el valencià Pep Gimeno Botifarra editen *La barraca*, un disc que mostra les semblances entre el folk de l'Ebre i el de la Costera i la Vall d'Albaida.

MARTA SALICRÚ

BARCELONA. Semblava inevitable. La formació de Tortosa Quico el Célio, el Noi i el Mut de Ferreries, revitalitzadors de la música tradicional de les Terres de l'Ebre, s'han aliat amb el cantant de Xàtiva Pep Gimeno Botifarra. Junts han fet *La barraca*, un disc en què revisen cançons tradicionals de l'Ebre català i de la Costera i la Vall d'Albaida valencianes i en què demostren els punts de contacte entre els dos folklores.

"Lo nostre contacte amb Pep Gimeno comença fa cinc o sis anys. Va arribar un moment en què de tant trobar-nos vam dir que havíem de fer alguna cosa junts", explica Artur Gaya, Quico el Célio. El detonant de la col·laboració va ser la participació al llibre-disc *Lo carrilet de la Cava i les cançons de Josep Bo* (2010), al voltant de l'obra del compositor i músic de Deltebre. "Mos sentim molt propers al que fa ell -diu Gaya de Botifarra-. La nostra música està basada en la jota, el fandango, el bolero, l'havanera, los cants de treball, i tot això és el que fa ell. Mos vam trobar que cantàvem les mateixes jotes, les mateixes melodies. I a partir d'aquest disc mos hem ensenyat coses i encara mos hem enriquit més".

Un moment important

El disc té alguna cosa de reivindicatiu. Evidenciar les semblances entre la cultura catalana i la valenciana avui en dia és un gest amb càrrega política. "Entre nosaltres no ens hem de descobrir res, perquè la gent de les Terres de l'Ebre tenim molt clar que a banda i banda del riu Sénia hi ha tota una zona amb una sèrie de coses en comú", admet Gaya. "Però hem cregut que era un moment molt important, que coincidís amb totes estes polèmiques que nosaltres fa tant de temps que veiem tan absurdes, perquè quan vius a les Terres de l'Ebre encara veus més ridícula la separació entre Catalunya i l'horta valenciana. En este moment, en plena guerra dels repetidors de televisió, encara és més important que surti aquest disc, un dels objectius del qual és donar a conèixer el que tenim en comú les Terres de l'Ebre i bona part del País Valencià", diu Gaya.

Pel que fa al repertori, el disc manté la tònica dels anteriors treballs dels Quicos. "La nostra feina ha consistit sempre a agafar melodies tradicionals i adaptar-les de manera oberta", explica Jordi Fusté, el Noi. "Hi ha cançons habituals del nostre repertori, com *Del fandango dels adéus*, que han arranjat els Botifarra, i habitual d'ells hi ha *L'u*

GRAVANT A LA BARRACA
El disc es va enregistrar en una fidel reproducció d'una barraca tradicional del delta de l'Ebre. DISCMEDI

Polèmica
"En plena guerra dels repetidors, encara és més important aquest disc"

d'*Aielo*, que hem arranjat nosaltres. La resta són aportacions noves que hem posat en comú", diu Gaya.

¿Com s'ho fan dues formacions especialitzades en recuperar una tradició musical popular pràcticament perduda per incorporar nou repertori? "Des dels 17 anys Pep Gimeno anava amb una Mobyette pels pobles amb un casset, i feia cantar als iaïos -explica Fusté-. És una feina admirable que nosaltres hem fet de vegades. Hem escoltat molt la gent".

Ara els Quicos també tenen com a llibre de capçalera *Del folklore tortosí*, de Joan Moreira, en què l'autor recull les cançons que es cantaven a Tortosa "xalant, pregant i treballant". "Quan vam fer la tria de cançons per a *La barraca*, nosaltres vam haver de recloure'ns i consultar els arxius. Botifarra ho va fer de memòria", diu Gaya. Però és que, segons els Quicos, la tradició musical

L'humor com a via per salvar la tradició

Quico el Célio, el Noi i el Mut de Ferreries va néixer fa divuit anys quan els de Tortosa es van proposar ressuscitar una tradició musical "deixada de la mà de Déu". Van voler fer-ho a través de l'humor i van crear uns personatges que no tenen previst deixar. "Ens han ajudat molt a crear complicitat amb el públic i a moure'ns per l'escenari. Fa molts anys que convivim amb ells, ara no els podem abandonar".

popular és més viva al País Valencià que a Catalunya. "Allà encara es canten albaides, i se'n van de les onze de la nit fins a les quatre o les cinc de la matinada cantant en una rondalla i en cada racó on treu el nas algú", afirma Enric Pedret, el Mut de Ferreries. "A les Terres de l'Ebre només es conserva la jota. Però totes les albaides, les enramades, los boleros, s'estaven perdent molt".

El títol del disc fa referència a la construcció tradicional del Delta de l'Ebre. Els Quicos i Botifarra es van reunir per assajar en una d'aquestes barraques, construïda de manera tradicional però de nova creació i destinada al turisme rural. La barraca, però, va acabar convertint-se en l'estudi de gravació i en el títol de l'àlbum. "Després de sentir la maqueta que hi vam gravar, els tècnics de so ens van dir que sonava bé i que podríem gravar el disc allà -explica Gaya-. I vam pensar que era un valor afegit important si entre els objectius del disc hi havia donar a conèixer les coses que tenim en comú. La barraca és una construcció tradicional comuna al sud de Catalunya i a l'horta valenciana".

Tot i que al llarg de l'estiu tant Quico el Célio, el Noi i el Mut de Ferreries com Pep Gimeno aniran incorporant les cançons del nou disc al repertori del directe, arranjades per a les formacions corresponents, no serà fins a l'octubre que els dos grups es reuniran per presentar junts l'àlbum. L'estrena serà el 20 d'octubre al Teatre Municipal de Xàtiva, i el 28 i 29 d'octubre el presentaran a casa els Quicos, al Teatre Auditori Felip Pedrell de Tortosa. La presentació oficial serà dins la Fira Mediterrània de Manresa el 5 de novembre, i el 2 de febrer el defensaran al Palau de la Música.

"Tant de bo hi hagi molts bolos conjunts", desitja Jordi Fusté, alhora que admet la dificultat de reunir les onze persones que sumen els Quicos més la banda del Botifarra. En referència al disc, Fusté, responsable principal dels arranjaments, el considera "un pas endavant i una suma molt important" de sonoritats. "La nostra formació inclou guitarra, guitarró, acordió, teclats, baix i bateria, i ells no tenien bateria però tenien cordes típiques del folklore com la bandúrria i el llaüt. Sumar-ho ha estat molt enriquidor per als dos", diu Fusté.*

DISCMEDI